

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o vzpostavitvi mreže organizacij civilne družbe v črnomoški regiji

(2009/C 27/29)

Članica Evropske komisije Benita Ferrero-Waldner, pristojna za zunanje odnose in evropsko sosedsko politiko, je z dopisom z dne 15. julija 2007 v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosila za pripravo raziskovalnega mnenja o naslednji temi

Vzpostavitev mreže organizacij civilne družbe v črnomoški regiji.

Strokovna skupina za zunanje odnose, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 12. junija 2008. Poročevalec je bil g. MANOLIU, soporočevalec g. MITOV.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 446. plenarnem zasedanju 9. in 10. julija 2008 (seja z dne 9. julija) s 143 glasovi za, enim glasom proti in 4 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Namen sinergije Črnega morja je usmeriti politično pozornost v obravnavano regijo in izkoristiti nove priložnosti, ki jih prinaša članstvo Romunije in Bolgarije v EU. Sinergija Črnega morja se osredotoča na pet glavnih vprašanj: dobro upravljanje, promet, energijo, okolje in boj proti čezmejnemu kriminalu.

1.2 Sinergija Črnega morja bi morala prispevati tudi k spodbujanju evropskega socialnega modela in načela socialnega in civilnega dialoga. Poleg tega bi morala prispevati tudi k zmanjšanju revščine v črnomoški regiji v sodelovanju z ustreznimi mednarodnimi organizacijami.

1.3 EESO poziva vlade, regionalne in mednarodne organizacije v črnomoški regiji, da v regionalni dialog in sodelovanje vključijo civilno družbo ter ponudijo svež pogled na pomembna vprašanja, kot so vzdrževanje politične stabilnosti, demokracija, pravna država, človekove pravice in temeljne svoboščine; spodbujanje gospodarskih reform, razvoj in trgovino; sodelovanje na področju prometa, energije in okolja; in spodbujanje neposrednih stikov med ljudmi.

1.4 EESO meni, da so v črnomoški regiji pomembne priložnosti in izzivi, ki zahtevajo usklajeno delovanje na regionalni ravni s sodelovanjem civilne družbe, zlasti v ključnih sektorjih, kot so energija, promet, okolje, prost pretok in varnost.

1.5 EESO pozdravlja različne zasebne in javne pobude, ki so bile uvedene v podporo dejavni udeležbi civilne družbe in socialnih organizacij pri oblikovanju prihodnosti regije. EESO zlasti podpira vključitev obstoječih mrež sodelovanja za civilno družbo in socialne organizacije v črnomoški forum za partnerstvo in dialog in organizacijo za gospodarsko sodelovanje v črnomoški regiji.

1.6 EESO spodbuja vzpostavitev in krepitev vloge nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov in tristranskih komisij v vseh črnomoških državah ter razvoj regionalnega sodelovanja med tristranskimi strukturami v regiji. V državah, ki nimajo nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov, bi bilo treba socialne partnerje spodbujati, da se vključijo v proces posvetovanja in vzpostavljanje nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov.

1.7 EESO spodbuja izvedbo obsežne raziskave o položaju civilne družbe in socialnih partnerjev v državah črnomoške regije.

1.8 EESO in Mednarodna organizacija dela (MOD) bosta novembra 2008 organizirala skupno konferenco o vlogi organizacij civilne družbe v državah črnomoške regije: vzpostavitev regionalnih mrež in spodbujanje socialnega dialoga. Konference se bodo udeležili regionalni akterji in bo potekala v okviru spremljanja raziskovalnega mnenja.

2. Uvod

2.1 Odbor se z veseljem odziva na zaprosilo evropske komisarke za zunanje zadeve in zunanje odnose in evropsko sosedsko politiko Benite Ferrero-Waldner, naj pripravi raziskovalno mnenje o sinergiji Črnega morja. Komisijo zlasti zanima ocena, kako bi lahko organizacije civilne družbe bolje vključili v izvajanje sporočila Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o sinergiji Črnega morja – novi pobudi za regionalno sodelovanje (COM(2007) 160 konč.).

2.2 EESO pozdravlja prvo skupno srečanje zunanjih ministrov 27 držav članic EU s svojimi kolegi iz držav črnomoške regije, ki je bilo organizirano 14. februarja 2008 v Kijevu. Udeležba EESO kot opazovalca na tem srečanju je bila pomemben korak naprej k izvajanju črnomoške regionalne strategije sodelovanja.

2.3 Celovit razvoj v črnomorski regiji

2.3.1 Črnomorska regija ⁽¹⁾ je geografsko območje, bogato z naravnimi viri in strateško umeščeno na stičišče Evrope, Srednje Azije in Bližnjega vzhoda. Bolj kot kdajkoli prej so blaginja, stabilnost in varnost sosed Evropske unije okrog Črnega morja ⁽²⁾ neposredna skrb in strateškega pomena za EU. Črnomorska regija je trg z velikim razvojnim potencialom, ki šteje blizu 200 milijonov prebivalcev, vozlišče energetske in prometnih tokov, območje, kjer se stekajo različne kulture, hkrati pa tudi območje nerešenih sporov.

2.3.2 V okviru tega so pomembne tri politike EU: predpristopni proces v primeru Turčije, evropska sosedstva politika s petimi vzhodnimi partnerji (Ukrajina, Republika Moldavija, Gruzija, Armenija, Azerbajdžan), ki so dejavni tudi v okviru črnomorskega sodelovanja, ter strateško partnerstvo z Rusko federacijo na podlagi štirih skupnih območjih.

2.3.3 EESO podpira prispevek Komisije k celi vrsti sektorskih pobud regionalnega pomena: človekove pravice in svoboščine posameznika; pravna država, sodelovanje na področju pravosodja, svoboda in varnost; trgovina in gospodarsko povezovanje ter približevanje pravnih ureditev; promet, pomorska politika, energija; okolje; informacijska družba; zaposlovanje, socialna politika in enake možnosti; človeški kapital, izobraževanje in javno zdravje.

2.3.4 EESO meni, da so v črnomorski regiji pomembne priložnosti in izzivi, ki zahtevajo usklajeno delovanje na regionalni ravni, zlasti v ključnih sektorjih, kot so energija, promet, okolje, pretok in varnost.

2.3.5 EESO meni, da obstoj različnih oblik, pristopov in politik črnomorskih regionalnih organizacij in pobud na področju sodelovanja poudarjajo obseg, v katerem je mogoče opredeliti sodelovanje in razvoj ter obvladovanje sinergij na črnomorskem območju. Pregled obstoječih regionalnih organizacij, pobud za sodelovanje, programov in središč za analizo politik je na voljo v prilogah.

2.4 Cilji EU v črnomorski regiji

2.4.1 V preteklih 15 letih je Evropska unija vlagala veliko naporov, usmerjenih v spodbujanje demokratičnih prizadevanj, podpiranje gospodarskih reform in socialnega razvoja, zaščito stabilnosti in ohranjanje regionalnega sodelovanja v črnomorski regiji.

2.4.2 EESO predlaga, naj okrepljeno delovanje EU dopolnjuje dvostranska prizadevanja, poživi regionalno sodelovanje, zagotovi večjo usklajenost in politično usmerjanje ter usmeri politično pozornost v regionalno raven, kar bo prispevalo k ohranjanju zaželenih regionalne stabilnosti, blaginje in sodelovanja, ki

(1) Črnomorska regija zajema Grčijo, Bolgarijo, Romunijo in Republiko Moldavijo na zahodu, Ukrajino in Rusijo na severu, Gruzijo, Armenijo in Azerbajdžan na vzhodu in Turčijo na jugu. Čeprav Armenija, Azerbajdžan, Republika Moldavija in Grčija niso obmorske države, so zaradi zgodovine, bližine in tesnih vezi naravni regionalni akter.

(2) S pristopom Bolgarije in Romunije k EU je Črno morje postalo evropsko morje.

si jih bodo države v regiji delile z vsemi svojimi bodočimi novimi sosedami.

2.4.3 EESO meni, da je treba črnomorski regionalni pristop usmerjati in uporabljati tako, da ne bo niti ponujal alternative članstvu v EU niti določeval končnih meja EU.

3. Značilnosti organizacij civilne družbe v črnomorski regiji

3.1 Zgodovinska, politična in družbenogospodarska ozadja v desetih državah črnomorskega območja in posledično razmere, v katerih deluje civilna družba, se močno razlikujejo. V obdobju Sovjetske zveze je režim vladajoče stranke „socialne akterje“ in „strokovno sodelovanje“ zreduciral na gole „transportne trakove“. Ta pojav je očiten vzorec, ki je skupni imenovalec vseh držav črnomorske regije razen Turčije in Grčije. Že od zgodnjih devetdesetih letih 20. stoletja se vse države srednje in vzhodne Evrope lotevajo hitrega političnega in gospodarskega preoblikovanja, kar je imelo pomembne posledice tudi za njihove civilne družbe.

3.2 EESO zagovarja podporo za okrepitev sodelovanja med EU in državami črnomorske regije na podlagi medsebojnega razumevanja skupnih vrednot, temeljnih svoboščin, zavezanosti k odprti družbi in dialoga, ki temelji na neodvisnosti partnerjev civilne družbe.

3.3 EESO meni, da so glavni razlogi za počasen razvoj organizacij civilne družbe v črnomorski regiji naslednji: slabost pravosodnega sistema in njegova odvisnost od vlad, saj pravosodni sistem v večini primerov ščiti interese oblasti v odnosu do državljanov; odsotnost uravnotežene porazdelitve pristojnosti in odgovornosti med osrednjimi in lokalnimi oblastmi; poostreitev kaznovalne in davčne funkcije vlad; manipuliranje z uradniki s korupcijo in podkupovanjem; preoblikovanje državljanskih pravic in svoboščin v navidezen pojem; omejevanje javnega dostopa do informacij; vlade ohranjajo zgolj navidezen dialog z izbranimi predstavniki tako imenovane civilne družbe; pomanjkanje zakonskih in gospodarskih pogojev za podporo resnično svobodnim organizacijam civilne družbe; organizacije civilne družbe so odvisne od mednarodne finančne podpore ali finančne podpore podjetij; šibak razvoj demokratične kulture.

3.4 Obstaja potreba po izvedbi obsežne in primerjalne študije o stanju organizacij civilne družbe v črnomorski regiji. Ta študija mora proučiti izzive, ki so posledica trenutnega stanja v regiji, izluščiti priložnosti, ki so danes na voljo organizacijam civilne družbe, vključno z vlogo regionalne mreže, ter analizirati nastajajoče pobude za organizirano civilno družbo na regionalni in evropski ravni. Študija bi morala analizirati tudi svobodo združevanja, registracijo davčnih pravil in postopkov, svobodo izražanja, delovanje tristranskih posvetovanj.

4. Mreže organizacij civilne družbe v črnomoški regiji

4.1 EESO poudarja, da so civilne družbe in družbene organizacije same odgovorne za odločanje o načinu, kako se bodo organizirale na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni.

4.2 EESO podpira pristop Komisije, da ne vzpostavlja nove regionalne strukture za organizacije civilne družbe, in spodbuja razvoj razsežnosti civilne družbe v obstoječih mrežah, kakor tudi udeležbo organizacij civilne družbe v regionalnih in transnacionalnih združenjih.

4.3 EESO priporoča, da civilna družba in združenja socialnih organizacij, ustanovljena na regionalni ravni, razvijajo tesnejše vezi z organizacijo za gospodarsko sodelovanje v črnomoški regiji, ki je platforma za gospodarsko sodelovanje v regiji in najrazvitejša medvladna organizacija v črnomoški regiji. EESO meni, da bi bilo učinkovito partnerstvo z organizacijami civilne družbe koristno vključiti kot ključno razsežnost političnih usmeritev in dejavnosti organizacije za gospodarsko sodelovanje v črnomoški regiji.

4.4 EESO meni, da bi črnomoški forum lahko postal platforma za odprt dialog med vlada in organizirano civilno družbo na podlagi izkušenj, ki jih ima z združevanjem nevladnih organizacij iz regije ter s spodbujanjem komuniciranja med vladnim in nevladnim sektorjem. Forum je leta 2006 ustanovilo nekaj voditeljev različnih črnomoških držav. Njegov namen ni vzpostaviti stalno strukturo, njegove dejavnosti pa se ne bi podvajale z dejavnostmi obstoječih mehanizmov za sodelovanje v regiji.

4.5 EESO predlaga, da si omrežja civilne družbe zastavijo naslednja prednostna področja sodelovanja: opredelitev skupnih interesov, priprava srednjeročnih in dolgoročnih strategij za krepitev zmogljivosti civilne družbe, spodbujanje večjih sinergij med organizacijami civilne družbe za ustvarjanje predpogojev za uspeh regionalnih projektov sodelovanja, ocena obstoječih instrumentov, ovrednotenje nacionalnih in regionalnih zmogljivosti, določitev ključnih potreb in priprava na prihodnost na proaktiven način.

4.6 Vzpostavljena organizirana civilna družba in omrežja socialnih organizacij bi morala biti odprta za sodelovanje z vsemi zainteresiranimi organizacijami civilne družbe v črnomoški regiji.

5. Ekonomsko-socialni sveti v črnomoški regiji

5.1 EESO sodeluje s tremi nacionalnimi ekonomsko-socialnimi sveti in dvema podobnima institucijama iz črnomoške regije (glej prilogo II za podrobnejši opis), ki so dejavni tudi v okviru Mednarodnega združenja ekonomsko-socialnih svetov in podobnih institucij (AICESIS):

— Bolgarija – ekonomsko-socialni svet;

— Grčija – ekonomsko-socialni odbor;

— Romunija – ekonomsko-socialni svet;

— Rusija – javna zbornica;

— Ukrajina – nacionalni tristranski ekonomsko-socialni svet.

5.2 EESO je z rusko javno zbornico podpisal memorandum o soglasju. Načrtuje tudi okrepitev sodelovanja z ukrajinskim nacionalnim tristranskim ekonomsko-socialnim svetom. Tudi Rusija ima tripartitno komisijo, ki bi jo moral EESO vključiti v dialog.

5.3 EESO sodeluje s Turčijo prek skupnega posvetovalnega odbora. EESO podpira reformo obstoječega ekonomsko-socialnega sveta v Turčiji, da postane dobro organiziran institucionalni organ in da lahko sodeluje v mednarodnih združenjih ekonomsko-socialnih svetov.

5.4 V Republiki Moldaviji obstaja nacionalna komisija za posvetovanje in kolektivna pogajanja, ki je tristranski organ, ustanovljen na podlagi zakona o kolektivnem pogajanju. Komisiji predseduje prvi podpredsednik vlade, tajniško podporo pa ji zagotavlja Ministrstvo za gospodarstvo in trgovino, ki se ukvarja tudi z vprašanji na področju dela. Ekonomsko-socialni svet nastaja tudi v Gruziji, vendar EESO trenutno še ne sodeluje s tema organoma.

5.5 V državah, ki nimajo nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov, bi bilo treba socialne partnerje spodbujati, da se vključijo v proces posvetovanja in vzpostavljanje nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov.

5.6 Spodbujati je treba okrepitev sodelovanja na regionalni ravni in mednarodnega sodelovanja med EESO in ekonomsko-socialnimi sveti črnomoške regije. EESO bi lahko dolgoročno prispeval k vzpostavitvi omrežja med obstoječimi in nastajajočimi ekonomsko-socialnimi sveti, pa tudi drugimi tristranskimi strukturami v regiji.

6. Vključevanje civilne družbe v oblikovanje nacionalnih, regionalnih in mednarodnih politik

6.1 Razvoj civilne družbe ponuja svež pogled na pomembna vprašanja, zaradi česar EESO črnomoške vlade, regionalne in mednarodne organizacije poziva, da civilno družbo vključijo v učinkovitejšo sodelovanje v regionalnem dialogu. Po mnenju EESO je treba pri dialogu in sodelovanju največjo pozornost nameniti naslednjim štirim področjem:

— ohranjanje politične stabilnosti, demokracije, pravne države, človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

— spodbujanje gospodarskih reform, razvoj in trgovina;

— sodelovanje na področju prometa, energije in okolja;

— spodbujanje osebnih stikov.

6.2 Ohranjanje politične stabilnosti, demokracije, pravne države, človekovih pravic in temeljnih svoboščin

6.2.1 V skladu s svojim pristopom EESO spodbuja Komisijo, da v celoti izkoristi sinergijo Črnega morja in evropski instrument za demokracijo in človekove pravice, da spodbuja čezmejno in regionalno sodelovanje med organizacijami civilne družbe. EESO poudarja pomen medkulturnega dialoga, usmerjenega v reševanje sporov, pri čemer ustvarja območje trajnostne demokracije, pravne države in dobrega upravljanja na lokalni in regionalni ravni.

6.2.2 Spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s spoštovanjem neodvisnosti socialnih partnerjev in organizacij civilne družbe ter svoboda tiska bi morali biti v ospredju zunanje politike EU³ v dvostranskih odnosih in regionalnem pristopu.

6.2.3 Sinergija Črnega morja naj prispeva tudi k spodbujanju evropskega socialnega modela, načela socialnega in civilnega dialoga. Poleg tega bi morala prispevati tudi k zmanjšanju revščine v črnemorski regiji v sodelovanju z ustreznimi mednarodnimi organizacijami, zlasti Svetovno banko in Mednarodno organizacijo dela.

6.3 Spodbujanje gospodarskih reform, razvoja in trgovine

6.3.1 Črnemorska regija je v minulem desetletju doživela pomembne politične, institucionalne, makroekonomske in zakonodajne reforme. Med gospodarstvi držav v tej regiji obstajajo precejšnje razlike glede razpoložljivosti proizvodnih dejavnikov, naravnih virov, proizvodnih zmogljivosti in velikosti trgov. Države črnemorske regije so na različnih stopnjah razvoja, v različnih fazah uresničevanja reform, na različnih stopnjah gospodarske in socialne uravnoteženosti in sposobnosti za zadovoljevanje osnovnih potreb svojih državljanov. Države v regiji se morajo spopadati s sivo ekonomijo, korupcijo, izseljevanjem in revščino.

6.3.2 V državah črnemorske regije je zasebni sektor zelo dinamičen. To je pomemben dejavnik za konkurenčnost gospodarstva in za njegov dolgoročni potencial rasti. Treba bi bilo okrepiti podporo malim in srednje velikim podjetjem, da bi prispevali k boljšemu gospodarskemu in socialnemu ravnovesju.

6.3.3 Po mnenju EESO je dolgoročna gospodarska stabilnost črnemorske regije neposredno odvisna od stanja okolja, čedalje bolj negativnih zunanjih vplivov, vprašanj družbene odgovornosti, spoštovanja splošnih socialnih standardov in rastočega občutka ekološke odgovornosti. EESO poudarja, da je za boj proti revščini in neenakosti pomembno krepiti – vsem državljanom dostopne – storitve na socialnem, izobraževalnem in kulturnem področju.

6.3.4 EESO poudarja, da je treba izboljšati naložbeno ozračje, podpirati reforme tržnega gospodarstva in spodbujati ukrepe za liberalizacijo. EESO v skladu z načeli Svetovne trgovinske organizacije podpira vzpostavitev območja proste trgovine v črnemorski regiji. Tehnološke inovacije bi lahko odprle nova področja za mednarodno sodelovanje, tuje naložbe in razvoj storitev.

6.4 Sodelovanje na področjih prometa, energije in okolja

6.4.1 EESO meni, da je črnemorska regija kot regija, v kateri se proizvaja in posreduje energija za diverzifikacijo energetske oskrbe EU, geopolitično in strateško pomembno območje. EESO podpira spodbujanje diverzifikacije oskrbe: za nadaljnjo krepitev podpore za določitev in vzpostavitev novih, uporabnih in varnih infrastrukturnih in prometnih koridorjev in oskrbovalnih poti.

6.4.2 Rastoče cene nafte in plina, vse večja odvisnost EU od maloštevilnih zunanjih dobaviteljev in globalno segrevanje so problemi tudi za države v črnemorski regiji. EU je sprožila razpravo o potrebnosti evropske energetske politike, da bi zagotovili trajnostni razvoj, konkurenčnost in varnost oskrbe⁽³⁾. EESO se zaveda, da imajo rastoče cene energije lahko močan vpliv na gospodarsko in socialno ravnotežje v državah črnemorske regije.

6.4.3 Nove oskrbovalne poti, kot je energetski koridor prek Kavkaza in prek Črnega morja⁽⁴⁾ ter plinovod Nabucco⁽⁵⁾ (projekt 3400 kilometrov dolgega plinovoda, po katerem bi na leto prihajalo 31 milijard kubičnih metrov zemeljskega plina) in projekta INOGATE in TRACECA naj bi ustvarjali primerne pogoje za vzpostavitev konkurenčno sposobnega trga z energijo. Rusija je začela z vzpostavljanjem plinovoda South Stream, ki poteka iz Rusije pod Črnim morjem prek Balkana in srednje Evrope, in plinovoda Nord Stream, ki poteka prek Baltiškega morja.

6.4.4 EESO poudarja, da mora učinkovita zunanja politika glede možnih novih energetskih koridorjev za nafto in zemeljski plin iz črnemorske in kaspijske regije sloneti na podpori Azerbajdžanu, s pomočjo njegovi nacionalni industriji nafte in plina, da bi kot dobavitelj energije dosegel resnično neodvisnost; podpirati pa je treba tudi Gruzijo, Republiko Moldavijo, Romunijo in Ukrajino kot ključne dejavnike za nove tranzitne energetske koridore do evropskega prostora. Upoštevati je treba, da je tudi Rusija akter, ki je zainteresiran za ta dogajanja. EESO priporoča, da bi bilo treba v polni meri podpirati evropske družbe, ki so v vzhodni Evropi in srednji Aziji udeležene pri odpiranju nahajališč nafte in plina ter gradnji cevovodov. EU bi si morala prizadevati tudi za krepitev vloge Turčije kot dejavnika stabilnosti v regiji.

⁽³⁾ Evropski svet je 8. in 9. marca potrdil energetske politike za Evropo. Zatem so bil razvit dvoletni akcijski načrt (2007-2009).

⁽⁴⁾ Koridor vključuje projekte, ki so bili že izvedeni, npr. naftovod Baku-Tbilisi-Ceyhan, ali energetskega infrastrukture, ki jo zdaj proučujejo ali pa pripravljajo, npr. naftovod Brody-Odesa in podaljšek do Plocka, ter naftovode Constanta-Omišalj-Trst, Burgas-Vlore in Burgas-Alexandroupolis.

⁽⁵⁾ Projekt je imel težave zaradi logističnih zamud, razhajanj glede financiranja in pomanjkanja politične volje.

6.4.5 Med ključne prednostne naloge programov EU za sodelovanje in tehnično pomoč bi bilo treba vključiti tudi razvoj politike za varčevanje z energijo v črnomoški regiji. Programi v zvezi z energijo bi morali prispevati k varčevanju z energijo, zniževanju stroškov in zmanjševanju onesnaževanja.

6.5 Osebni stiki

6.5.1 EESO pozdravlja prihodnji program *Čezmejno sodelovanje na črnomoškem območju* v okviru finančnega instrumenta Evropske sosedске politike (ENPI 2007-2013) in poudarja, da je treba spodbujati osebne stike, predvsem med mladimi generacijami v črnomoških državah.

6.5.2 EESO podpira nadaljnjo krepitev sodelovanja za izboljševanje medsebojnega razumevanja in spodbujanje gospodarskih, socialnih in kulturnih stikov ter pospeševanje izmenjave

mnenj med ljudmi kot načina za utrjevanje trajne rasti, blaginje, stabilnosti in varnosti v črnomoški regiji.

6.5.3 EESO poudarja potrebo po učinkovitem izvajanju poenostavitve vizumskih postopkov in sporazumov o ponovnem sprejemu, da bi olajšali izobraževalne in mladinske izmenjave, stike med podjetji, mobilnost raziskovalcev kot del vse močnejšega sodelovanja na raziskovalnem področju, ter stike med regionalnimi in lokalnimi oblastmi, nevladnimi organizacijami in kulturnimi skupinami.

6.5.4 Osebni stiki lahko spodbujajo sodelovanje na področjih izobraževanja, usposabljanja in raziskav, ter podkrepijo pomen izboljševanja medkulturnega dialoga s pomočjo obstoječih programov EU ⁽⁶⁾. Aktivno bi bilo treba spodbujati stike med podjetji in sodelovanje med delodajalskimi organizacijami, da bi vzpostavili tesnejše stike in okrepiли izmenjavo izkušenj in standardov za dejavnosti.

V Bruslju, 9. julija 2008

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ Tempus, Erasmus Mundus, Sedmi okvirni program Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti, program čezmejnega sodelovanja na črnomoškem območju.

PRILOGA I

PREGLED REGIONALNEGA SODELOVANJA NA ČRNOMORSKEM OBMOČJU

1. Organizacije so razdeljene v štiri kategorije; navedene so sodelujoče države in cilji regionalnega sodelovanja:
 - 1.1 Prva kategorija: institucionalizirane organizacije z natančno določeno strukturo
 - **Organizacija za gospodarsko sodelovanje v črnomorski regiji – BSEC** (Albanija, Armenija, Azerbajdžan, Bolgarija, Gruzija, Grčija, Republika Moldavija, Romunija, Rusija, Srbija, Turčija in Ukrajina; 13 opazovalcev, vključno z EU in ZDA). Izvaja večstranske politične in gospodarske pobude za pospeševanje izmenjave med državami članicami.
 - **Črnomska komisija** (Bolgarija, Gruzija, Romunija, Turčija in Ukrajina): varstvo Črnega morja pred onesnaževanjem, uresničevanje sporazuma iz Bukarešte in strateškega akcijskega načrta za Črno morje.
 - **Organizacija za demokracijo in gospodarski razvoj – GUAM** (Azerbajdžan, Gruzija, Republika Moldavija in Ukrajina): vzpostavitev evropsko-azijskega prometnega koridorja prek Kavkaza in skupnega prostora za povezovanje in varnost držav članic te organizacije.
 - **Delovna skupina za črnomsko pomorsko sodelovanje – BLACKSEAFOR** (Bolgarija, Gruzija, Romunija, Turčija in Ukrajina): prispeva h krepitvi medsebojnega zaupanja in stabilnosti v regiji z razširjenim sodelovanjem in interoperabilnostjo med pomorskimi silami.
 - **Skupnost neodvisnih držav – CIS** (Armenija, Azerbajdžan, Belorusija, Gruzija, Kazahstan, Kirgizija, Republika Moldavija, Rusija, Tadžikistan, Ukrajina in Uzbekistan; Turkmenistan je pridružena članica). Skupnost neodvisnih držav si prizadeva za vzpostavitev skupnega gospodarskega prostora na temelju načel prostega pretoka blaga, storitev, delavcev in kapitala.
 - **Zveza črnomorskih in kaspjskih krovnih združenj podjetij – UBCCE** (predstavniki industrijskih in delodajalskih organizacij iz zasebnega sektorja iz Albanije, Avstrije, Azerbajdžana, Bosne in Hercegovine, Bolgarije, Gruzije, Grčije, Irana, Kazahstana, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, Romunije, Srbije in Turčije): prizadeva si za sprejemanje politik v prid boljšemu delovanju tržnega gospodarstva in razvoju konkurenčnega okolja za spodbujanje trajnostne rasti v črnomorski in kaspjski regiji.
 - 1.2 Druga kategorija: forumi brez formalne strukture odločanja
 - **Črnomorski forum za partnerstvo in dialog** ⁽¹⁾ – **BS Forum** (Armenija, Azerbajdžan, Bolgarija, Gruzija, Grčija, Republika Moldavija, Romunija, Turčija in Ukrajina): platforma za sodelovanje in zavezo v prid razvoju nove regionalne strategije in skupne vizije.
 - **Parlamentarna skupščina EU-vzhodno sosedstvo (EURO-NEST)**. Evropski parlament je novembra 2007 sprejel sklep o ustanovitvi večstranskega foruma EP in parlamentov Ukrajine, Republike Moldavije, Armenije, Gruzije in Azerbajdžana, pri katerem sodelujejo tudi opazovalci iz Belorusije, ki se zavzemajo za demokracijo.
 - **Skupnost odločitve za demokracijo – CDC** (članice: Estonija, Latvija, Litva, Gruzija, Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, Republika Moldavija, Romunija, Rusija, Slovenija in Ukrajina; udeleženske: Azerbajdžan, Bolgarija, Češka republika, Madžarska in Poljska; opazovalke: ZDA, EU, Svet Evrope in OVSE): prizadeva si za doseganje višje stopnje trajnostnega razvoja s krepitvijo regionalnega sodelovanja, spodbujanjem demokracije in varovanjem človekovih pravic.
 - **Mreža črnomorskih nevladnih organizacij – BSNN** (združenje 60 nevladnih organizacij iz Bolgarije, Gruzije, Romunije, Rusije, Turčije in Ukrajine): organizacija civilne družbe, ki se posveča varstvu okolja, spodbujanju demokratičnih vrednot in trajnostnemu razvoju v regiji.
 - **Bakuska pobuda** ⁽²⁾ – (partnerji: Armenija, Azerbajdžan, Belorusija, Gruzija, Iran, Kazahstan, Kirgizija, Republika Moldavija, Ukrajina, Uzbekistan, Tadžikistan, Turčija, Turkmenistan; opazovalka: Rusija; predstavniki EU: GD za promet in energijo, GD za zunanje odnose, urad za sodelovanje EuropeAid): cilj je krepitev povezovanja črnomskega in kaspjskega trga z energijo s trgi EU.

⁽¹⁾ Pobudo za forum je dala Romunija.

⁽²⁾ Povezana s programom INOGATE.

1.3 Tretja kategorija: programi, ki jih je večidel razvila EU

- **Meddržavni prevoz nafte in plina v Evropo – (INOGATE)**, (Bolgarija, Gruzija, Republika Moldavija, Romunija, Turčija, Ukrajina in še 15 drugih držav) je mednarodni program sodelovanja za spodbujanje regionalnega povezovanja cevovodnih sistemov ter prevoza nafte in plina.
- **Prometni koridor Evropa-Kavkaz-Azija (TRACECA)**, (Armenija, Azerbajdžan, Bolgarija, Gruzija, Republika Moldavija, Kazahstan, Kirgizija, Romunija, Tadžikistan, Turčija, Ukrajina, Uzbekistan in Turkmenistan) si prizadeva za pospeševanje trgovine in prometa po koridorju Evropa-Kavkaz-Azija.
- **Delovna skupina Donava-Črno morje – DABLAS**, (Bolgarija, Gruzija, Republika Moldavija, Romunija, Rusija, Turčija, Ukrajina in devet drugih držav, pa tudi Mednarodna komisija za varstvo Donave, Črnomorska komisija, mednarodne finančne ustanove in Evropska komisija) si prizadeva za usklajevanje delovanja vseh finančnih instrumentov, ki delujejo v regiji. Civilna družba je vključena v različne naloge, ki jih izvaja delovna skupina DABLAS.

1.4 Četrta kategorija: analiza in financiranje političnih pobud

- **Nemški Marshallov sklad – Črnomorski sklad za regionalno sodelovanje (BST)** (deluje v Bolgariji, Gruziji, Republiki Moldaviji, Romuniji, Rusiji, Turčiji in Ukrajini) je državno-zasebno partnerstvo za ponovno vzpostavitev zaupanja in krepitev državnih institucij, uveljavljanje pomena sodelovanja državljanov v demokratičnem procesu in za spodbujanje čezmejnih odnosov med regijami v državnem, zasebnem in nepridobitnem sektorju.
- **Mednarodno središče za črnomorske študije – ICBSS**, (Albanija, Armenija, Azerbajdžan, Bolgarija, Gruzija, Grčija, Republika Moldavija, Romunija, Rusija, Srbija, Turčija in Ukrajina) je neodvisno raziskovalno in izobraževalno središče za uporabne, k politiki usmerjene raziskave, ki sodeluje pri izboljševanju strokovnega znanja in razširjanju znanja o črnomorski regiji. Povezano je z BSEC.
- **Pobuda za obvladovanje kriz (CMI)** je nepridobitna organizacija, ki uresničuje pobudo *Sodelovanje civilne družbe pri evropski politiki partnerstva (ENP) – Regionalni pristop k odpravljanju konfliktov*. Ta pobuda si prizadeva za regionalno mrežo partnerstva štirih vodilnih nevladnih organizacij/skupin strokovnjakov Armenije, Azerbajdžana, Gruzije in Republike Moldavije za spodbujanje dialoga civilne družbe z ustreznimi vladami.

PRILOGA II

SODELOVANJE EESO Z EKONOMSKO-SOCIALNIMI SVETI V ČRNMORSKI REGIJI

Ekonomsko-socialni svet Bolgarije je bil ustanovljen leta z zakonom o ekonomsko-socialnem svetu. Bolgarski ekonomsko-socialni svet je posvetovalno telo, sestavljeno iz predsednika in 36 članov, ki jih imenujejo upravni organi predstavniških organizacij na nacionalni ravni: 12 članov je iz vrst delodajalcev; 12 članov iz vrst delojemalcev in delavcev; preostalih 12 članov pa je iz vrst drugih organiziranih skupin, vključno z 2 neodvisnima strokovnjakoma, ki ju imenuje svet ministrov. Sprejema izjave o zakonih, nacionalnih programih, nacionalnih načrtih in aktih državnega zbora. Objavlja letne memorandume o ekonomsko-socialnem razvoju ter analizira ekonomsko in socialno politiko.

Ekonomsko-socialni svet Grčije je bil ustanovljen z zakonom št. 2232/1994. Je tristranska organizacija, v kateri so zastopani naslednji interesi: delodajalci, delojemalci in različne interesne skupine, ki jih sestavljajo kmetje, predstavniki neodvisnih poklicev, lokalnih vlad in potrošnikov. Grški ekonomsko-socialni svet je sestavljen iz predsednika in 48 članov, razdeljenih v tri skupine z enakim številom članov. Njegov cilj je spodbujanje socialnega dialoga prek oblikovanja skupnih stališč o vprašanih, ki so pomembna za družbo kot celoto ali za njene posamezne skupine.

Ekonomsko-socialni svet Romunije je v romunski ustavi (revidirani leta 2003) opredeljen kot posvetovalno telo parlamenta in vlade na področjih, določenih z zakonom o organizaciji in delovanju ekonomsko-socialnega sveta Romunije. Romunski ekonomsko-socialni svet je sestavljen iz 45 članov, ki jih imenujejo naslednje strani: 15 članov kot predstavnikov konfederacije delodajalcev na nacionalni ravni; 15 članov kot predstavnikov konfederacije sindikatov na nacionalni ravni; preostalih 15 članov pa imenuje vlada. Romunski ekonomsko-socialni svet ima svetovalno funkcijo za razvoj strategij in ekonomsko-socialnih politik, deluje pa tudi kot posrednik v primeru sporov med socialnimi partnerji.

Javna zbornica Ruske federacije je bila ustanovljena leta 2005 in temelji na zveznem zakonu št. 32 z dne 4. aprila 2005. Zbornica je sestavljena iz 126 članov: 42 članov imenuje predsednik Rusije. Ti imenujejo dodatnih 42 članov iz nacionalno aktivnih organizacij civilne družbe, nato pa teh 84 izbere preostalih 42 predstavnikov iz seznama regionalno aktivnih civilnih družb. Člani delajo v 18 komisijah kakor tudi v obliki delovnih skupin z udeležbo zunanjih strokovnjakov. Zbornica prispeva svoje ugotovitve o osnutkih novih zakonov, pregleduje obstoječe zakone in objavlja lastna poročila.

Nacionalni tristranski ekonomsko-socialni svet Ukrajine je bil ustanovljen na podlagi predsedniškega odloka iz leta 2005 in deluje kot svetovalno telo predsednika republike. Ukrajinski svet je sestavljen iz 66 članov: 22 članov je predstavnikov različnih poklicev in poklicnih združenj, 22 predstavnikov delodajalcev zaposlenih in 22 predstavnikov ministrskega kabineta Ukrajine na ravni namestnikov ministra. Svet podpira tudi Mednarodna organizacija dela, ki želi tako razviti civilni in socialni dialog na nacionalni ravni.

Skupni posvetovalni odbor EU-Turčija je sestavljen iz **18 članov iz EESO, 18 članov pa je predstavnikov organizirane civilne družbe v Turčiji. Sestane se dvakrat letno** (enkrat v Bruslju in enkrat v Turčiji), da razpravlja o različnih temah skupnega interesa, pomembnih za civilno družbo. Glavni cilj je zagotoviti **vklučitev organizirane civilne družbe v procesu pristopnih pogajanj**: spremljanje različnih poglavij, ki so bila že odprta, analiza gospodarskih in družbenih posledic izvajanja pravnega reda Skupnosti, srečevanje z organi EU in Turčije ter oblikovanje priporočil.
